Lietas arhīva Nr. A42-00675-24/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2024:0418.A420227623.2.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024.gada 18.aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Māris Markovs,

piedaloties pieteicējas SIA "Baltcom" pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Henrijam Niedram, kā arī atbildētājas Rīgas valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta pārstāvim /pers. A/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicējas SIA "Baltcom" pieteikuma (reģ.Nr.9186) par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2023.gada 12.septembra lēmuma Nr.DA-23-23607-nd atcelšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (no 2023.gada 1.novembra Rīgas valstpilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments) (turpmāk – departaments) Pilsētvides dizaina un inženierbūvju pārvaldes galvenā būvinspektora 2023.gada 19.maija atzinumu par būves pārbaudi Nr.BIS-BV-19.9.-2023-2745 (turpmāk – atzinums) nolemts uzlikt par pienākumu administratīvā akta adresātiem, tostarp pieteicējai, viena mēneša laikā no šī administratīvā akta spēkā stāšanās dienas atjaunot nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/(turpmāk – strīdus nekustamais īpašums), iepriekšējo tiesisko stāvokli, demontējot adresātiem piederošos patvaļīgi ierīkotos/izbūvētos gaisvadus.

Nepiekrītot minētajam atzinumam, pieteicēja vērsās departamentā ar apstrīdēšanas iesniegumu. Ar departamenta 2023.gada 12.septembra lēmumu Nr.DA?23-23607-nd (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atzinums atcelts daļā, kas attiecas uz SIA "BALTCOM TV" 2008. un 2011.gada būvprojektiem, savukārt pārējā daļā, konstatējot, ka gaisvadu demontāža nav vienīgais likumīgais veids, kā novērst patvaļīgas būvniecības sekas, atzinums grozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Pieteicēja iesniedza departamentā, tajā skaitā turpmāk minētos tehniskos projektus par elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu:

1) SIA "Esteria 79" 2009.gada tehnisko projektu Nr.01-090209 "Datu pārraides tīkls "Ziepniekkalns"", kas 2009.gada 18.jūnijā akceptēts VAS "Elektronisko sakaru direkcija" ar akcepta Nr.RIG184i (turpmāk – būvprojekts Nr.1);

2) SIA "Globala DVA" 2004.gada tehnisko projektu Nr.TP038-2004 "Rīgas pilsētas Ziepniekkalna rajona telekomunikāciju tīkls", kas akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē 2004.gada 25.martā 25.03.2004.gada 25.martā ar akcepta Nr.407a/04 (turpmāk – būvprojekts Nr.2);

3) SIA "Baltcom TV SIA" 2003.gada tehnisko projektu Nr.TP004-2003 "Ziepniekkalna rajona kabeļtelevīzijas tīkls", kas akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē 2003.gada 1.aprīlī ar akcepta Nr.424a/03 (turpmāk – Būvprojekts Nr.3).

4) SIA "4 Nets" 2006.gada tehnisko projektu Nr.0304/05 "Datu pārraides tīkls Ziepniekkalnā", kas 2007.gada 2.aprīlī akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē ar akcepta Nr.514/2007 (turpmāk – būvprojekts Nr.4);

5) SIA "Rīgas Radiotranslācija" 2007.gada tehnisko projektu Nr.07-0901/2006 "Rīgas radiotranslācijas tīkls Bauskas – Ziepniekkalns", kas 2008.gada 6.novembrī reģistrēts VAS "Elektronisko sakaru direkcija" ar akcepta Nr.Rig109i (turpmāk – būvprojekts Nr.5).

[1.2] Būvprojekts Nr.1 ir akceptēts, būvatļauja nebija nepieciešama, bet iestādes rīcībā nav dokumentācijas, kas apliecina tā ietvaros ierīkoto elektronisko gaisvadu līniju pieņemšanu ekspluatācijā. Līdz ar to elektronisko kabeļu līniju vai nu uzdodams demontēt vai iesniegt iestādē dokumentāciju, kas apliecina, ka būvprojektā Nr.1 paredzētās elektronisko sakaru kabeļu gaisvadu līnijas ir pieņemtas ekspluatācijā, vai arī iesniegt iestādē dokumentāciju, kas nepieciešama, lai elektronisko sakaru kabeļu gaisvadu līnijas varētu pieņemt ekspluatācijā.

[1.3] Būvprojekta Nr.2 un būvprojekta Nr.4 realizācijai nav izsniegta būvatļauja, kas bija nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

[1.4] Būvprojekts Nr.3 neparedz gaisvadu līniju ierīkošana, kas skartu strīdus nekustamo īpašumu.

[1.5] Būvprojekts Nr.5 projekts nav akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē un VAS "Elektronisko sakaru direkcija".

[1.6] Situācijās, kad elektronisko sakaru tīklu izvietošana pazemes kabeļlīnijās nav iespējama esošo inženiertīklu izvietojuma dēļ, elektronisko sakaru tīklus drīkst izvietot citādā veidā, tostarp arī gaisvadu kabeļlīnijās.

Atzinumā noteiktais pienākums pieteicējai demontēt patvaļīgi izbūvētos gaisvadus nav vienīgais likumīgais veids, kā novērst patvaļīgas būvniecības sekas. Tādējādi atzinums attiecībā uz būvprojektu Nr.2, Nr.3 un Nr.4 grozāms, paredzot iespēju veikt elektronisko sakaru tīklu būvniecību/ierīkošanu pēc būvniecību/ierīkošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasību izpildes, ja pazemes kabeļlīnijas nav iespējams izbūvēt esošo inženiertīklu izvietojuma dēļ.

[1.7] Patērētāja tiesības saņemt elektronisko sakaru komersanta pakalpojumu netiek aizsargātas, ja minētais pakalpojums tiek nodrošināts, neievērojot elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas/būvniecības normas un attiecīgā teritorijas plānojuma priekšrakstus.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam daļā, kurā atzinums nav atcelts, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Normatīvie akti neparedz prasīt "demontēt funkcijas nepildošos gaisvadus utml.". Šāds departamenta uzliktais pienākums neatbilst tiesiskuma principam un patvaļas aizlieguma principam.

[2.2] Tas, ka Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.501 "Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas, būvniecības un uzraudzības kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.501) 92.1.apakšpunkts paredz būvvaldei tiesības pieprasīt publiskā elektronisko sakaru tīkla īpašniekam vai, ja tāda nav, tiesiskajam valdītājam uzrādīt attiecīgā elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas projektu vai būvprojektu, ja būvniecības ieceres dokumentācija nav pieejama būvniecības informācijas sistēmā, nenozīmē, ka iestādei būtu tiesības šādus dokumentus pieprasīt no elektronisko sakaru komersanta tādos gadījumos, kad pašas iestādes rīcībā ir šādi dokumenti.

[2.3] Pieteicēja bija pieņēmusi būvprojektā Nr.1 minētos elektroniskos sakaru tīklus ekspluatācijā atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.256 "Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības kārtība" (redakcijā no 2006.gada 8.aprīļa līdz 2009.gada 2.oktobrim) (turpmāk – noteikumi Nr.256) 38.punkta otrā teikuma noteikumiem, tas ir, pasūtītāja noteiktajā kārtībā. Noteikumi Nr.256 neparedzēja elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas gadījumā izstrādāt un iesniegt Rīgas pilsētas būvvaldē pieņemšanas ekspluatācijā dokumentāciju. Vēl jo vairāk, noteikumi Nr.256 neparedzēja to, kādā veidā un formā (rakstveidā vai kādā citā formā) pasūtītājam būtu jānosaka un/vai jāpieņem elektroniskie sakaru tīkli ekspluatācijā.

[2.4] Attiecībā uz būvprojektu Nr.2. Atbilstoši Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumu Nr.496 "Telekomunikāciju tīklu ierīkošanas un būvniecības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.496) 20.punkta otrajam teikumam būvatļauja nav nepieciešama gadījumos, ja ievelk kabeli esošā kabeļu kanalizācijā vai gaisa vadu un piekārto kabeļu līnijas kabeli stiprina uz esošajiem balstiem.

[2.5] Būvprojekta Nr.3 akceptēšanas brīdī spēkā bija noteikumi Nr.256. Noteikumu Nr.256 20.punkts paredzēja, ka elektronisko sakaru tīkla ierīkošanai būvatļauja nav vajadzīga, jo būvprojekts Nr.3 neparedzēja risinājumus, kas būtiski pazeminātu būves konstrukciju drošību, nestspēju vai noturību.

[2.6] Būvprojekta Nr.5 neakceptēšana automātiski nenozīmē to, ka tajā norādītās PSRS laikos ierīkotās līnijas būtu ierīkotas vai izbūvētas prettiesiski.

[2.7] Nepamatoti piemērots Rīgas domes 2021.gada 15.decembra saistošo noteikumu Nr.103 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.103) 227.punkts. Pašvaldības saistošie noteikumi normatīvo aktu hierarhijā atrodas zemāk par likumiem un Ministru kabineta noteikumiem, tādējādi ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem nevar ierobežot personas tiesības, kas noteiktas normatīvo aktu hierarhijā augstāk stāvošos normatīvajos aktos.

[3] Tiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos departaments līdzpieteicēju pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto. Papildus norāda turpmāk minēto.

[3.1] Uzaicinājums pieteicējai demontēt funkciju nepildošos gaisvadus saistīts ar lietderības apsvērumiem – funkciju nepildošie gaisvadi apgrūtina ēkas uzturēšanas darbus, pasliktina ugunsdrošības situāciju, apgrūtina jaunu elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu, tomēr tas nav noteikts kā obligāts tiesiskais pienākums, pieteicēja var brīvi izvēlēties – sekot vai nesekot iestādes uzaicinājumam par funkciju nepildošo gaisvadu demontāžu.

[3.2] Būvinspektoram ir tiesības pieprasīt no būvniecības dalībniekiem jebkuru objekta dokumentāciju, tai skaitā būvprojektu.

[3.3] Attiecībā uz būvprojektu Nr.1 norāda, ka pieteicēja kā elektronisko sakaru komersants nevarēja nepārzināt nozari regulējošās normas un nevarēja nezināt, ka attiecīgais tīkls ir jānodod ekspluatācijā atbilstoši kārtībai, kāda noteikta noteikumu Nr.256 38.punktā. Tādējādi tas, ka pieteicēja bija izvēlējusies minēto kārtību neievērot un nerisināt jautājumu par elektronisko sakaru tīkla nodošanu ekspluatācijā, nerada tai tiesiski aizsargājamu paļāvību, ka jautājums par elektronisko sakaru tīkla būvniecības procesa tiesisku noslēgšanu nevarētu tikt aktualizēts nākotnē.

[3.4] Stiprinot kabeļu līniju pie esošajiem mastiem, būvprojekta Nr.2 ietvaros būvniecības ierosinātājam būtu nepieciešams saņemt mastu apsaimniekotāju rakstisku piekrišanu. Būvprojekts Nr.2 nesatur ziņas par mastu piederību un to apsaimniekotāju piekrišanu telekomunikāciju tīklu ierīkošanai, līdz ar to nav pierādījumu, ka Būvprojekta Nr.2 realizācijai nebūtu vajadzīga būvatļauja.

[3.5] Būvprojektā Nr.3 nav atzīmes, ka tas būtu izstrādāts, pamatojoties uz pieteicējas norādītajiem noteikumiem Nr.256, kuru tvērumā būvatļauja nebija nepieciešama, ja projekts neparedzēja risinājumus, kas būtiski pazeminātu būves konstrukciju drošību, nestspēju vai noturību. Būvprojekta Nr.3 materiālos iekļauta Rīgas domes Īpašuma departamenta Informātikas nodaļas 2005.gada 19.maija vēstule Nr.DIN-05-88-nd, kurā iekļauts nosacījums Informātikas nodaļā iesniegt aktu par telekomunikāciju būves pieņemšanu ekspluatācijā.

[3.6] Būvprojekta Nr.4 neakceptēšana nozīmē to, ka PSRS laikos ierīkotās elektronisko sakaru kabeļlīnijas neatbilst Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, kas ir būtiski, izšķirot jautājumu par to izbūves tiesiskuma atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo standartu un normatīvu prasībām, un ekspluatācijas pieļaujamību.

[3.7] Gadījumā, ja pieteicēja uzskata noteikumus Nr.103 par nesavietojamiem ar augstāka juridiska spēka tiesību normām, tā var vērsties ar pieteikumu Satversmes tiesā.

[4] Tiesas sēdē pieteikums tika uzturēts, pamatojoties uz tajā norādītajiem apsvērumiem. Papildus pieteicējas pārstāvis paskaidroja turpmāk minēto. Līniju demontāža apdraud elektronisko pakalpojumu sniegšanu klientiem. Esošās kabeļu kanalizācijas pieder SIA "Tet" un nav iespējams izbūvēt jaunas. Departaments nav vērtējis, vai gaisvadus iespējams pārcelt pazemē. Prasība sagatavot dokumentu par tīkla pieņemšanu ekspluatācijā nepastāvēja. Noteiktais pienākuma izpildes termiņš nav samērīgs un pārsūdzēto lēmumu nav iespējams izpildīt, jo nav zināms, kuras līnijas nepieciešams demontēt.

Departamenta pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto.

Motīvu daļa

[5] Atzinumā konstatēts, ka no ēkas /adrese A/ uz ēkām /adrese H/, /adrese R/, kā arī /adrese B/ un /adrese D/ir izbūvētas un ierīkotas vairākas elektronisko sakaru gaisvadu līnijas. Lietā ir strīds par minēto līniju ierīkošanas tiesiskumu. Lietā izšķirams strīds, vai departaments pamatoti minētās gaisvadu līnijas ir atzinis par patvaļīgu būvniecību un uzdevis novērst patvaļīgās būvniecības sekas.

[6] Atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta otrajā daļā ietvertajai definīcijai patvaļīga būvniecība ir būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvprojekta, akceptētas apliecinājuma kartes vai akceptēta paskaidrojuma raksta, bez būvatļaujas vai pirms tam, kad izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām. Tātad patvaļīga būvniecība konstatējama situācijā, kad būvdarbi tiek veikti bez atbilstošas būvniecības ieceres dokumentācijas, ja tāda saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama.

[7] Sākotnēji departamenta būvinspektors strīdus nekustamo īpašumu apsekoja 2023.gada 3.janvārī un 2023.gada 18.janvārī sastādīja atzinumu, kurā konstatēja, ka strīdus nekustamajā īpašumā ir izbūvēts elektronisko sakaru tīkls, par kura būvniecību iestādes rīcībā nav dokumentu, un lūdza iesniegt elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas projektus, būvprojektus un citus dokumentus, kas apliecina tiesisku elektronisko sakaru tīkla ierīkošanu vai

būvniecību *(lietas 1.sējuma 95. – 98.lapa)*. Pieteicēja ar 2023.gada 10.februāra iesniegumu departamentam iesniegusi būvprojektus Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4 un Nr.5 *(lietas 1.sējuma 232.lapa)*. Attiecīgi tiesai jāpārbauda, vai pieteicējas iesniegtie dokumenti bija tiesisks pamats elektronisko sakaru tīkla ierīkošanai vai būvniecībai.

[8] Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējai attiecībā uz būvprojektā Nr.1 paredzēto būvniecību uzlikts pienākums atjaunot strīdus nekustamā īpašuma iepriekšējo tiesisko stāvokli, demontējot patvaļīgi izbūvētās elektronisko sakaru gaisvadu līnijas, vai iesniegt dokumentāciju, kas apliecina, ka elektronisko sakaru kabeļu gaisvadu līnijas ir pieņemtas ekspluatācijā, vai arī iesniegt iestādē dokumentāciju, kas nepieciešama, lai elektronisko sakaru kabeļu gaisvadu līnijas varētu pieņemt ekspluatācijā.

[8.1] No lietas materiāliem redzams, ka būvprojekts Nr.1 paredz elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnijas ierīkošanu no strīdus nekustamā īpašuma uz ēkām /adrese B/ un /adrese D/, kā arī /adrese R/. Tas akceptēts VAS "Elektronisko sakaru direkcija" 2009.gada 18.jūnijā *(lietas 2.sējuma 4. – 35.lapa)*.

Valsts akciju sabiedrības "Elektroniskie sakari" 2023.gada 16.augusta vēstulē sniegusi informāciju, ka būvprojekts Nr.1 ir ierīkošanas tehniskais projekts *(lietas 1.sējuma 244. – 245.lapa)*.

Lietā nav strīda, ka būvprojekta Nr.1 akceptēšanas brīdī elektronisko sakaru tīklu ierīkošanai būvatļauja nebija nepieciešama, bet pastāv strīds par to, vai elektronisko sakaru tīkls pienācīgā kārtā nodots ekspluatācijā.

[8.2] Noteikumu Nr.256 39.punkts noteica, ka kārtība, kādā pieņem ekspluatācijā elektronisko sakaru būves, attiecas uz jaunuzbūvētām, rekonstruētām, renovētām vai restaurētām elektronisko sakaru būvēm, būvkompleksiem vai būves kārtām neatkarīgi no to veida, piederības un īpašuma formas, izņemot elektronisko sakaru būves, kurām nav nepieciešama būvatļauja (šīs būves ekspluatācijā pieņem saskaņā ar elektronisko sakaru būvju pasūtītāja noteikto kārtību) *(spēkā no 2006.gada 8.aprīļa līdz 2011.gada 17.martam)*.

No minētās normas secināms, ka ar būvprojektu Nr.1 veiktajam elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas procesam bija jānoslēdzas ar elektronisko sakaru tīkla pieņemšanu ekspluatācijā saskaņā ar pasūtītāja noteikto kārtību. Lietā nav un pieteicēja nav norādījusi uz tādu pierādījumu pastāvēšanu, kas pierāda, ka būvprojektā Nr.1 projektētā gaisvadu kabeļa līnija būtu pieņemta ekspluatācijā.

[8.3] Pieteicēja norāda, ka tā ir pieņēmusi veiktos elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas darbus tās noteiktajā kārtībā, bet normatīvie akti neparedzēja iesniegt būvvaldē attiecīgus dokumentus, kā arī nenoteica pienākumu sagatavot rakstveida vai kādā citā veidā dokumentus par to.

Tas, ka tiesību norma noteica, ka objekts var tikt pieņemts ekspluatācijā pasūtītāja noteiktajā kārtībā, to arī paredz, ka persona pati izvēlas veidu un kārtību, tomēr tai ir jābūt saprotamai un pārbaudāmai, jo būvniecība nav tikai privāto tiesību joma, kur privātpersonas rīkojas tikai pēc saviem ieskatiem. Būvniecība ir pakļauta arī publiski tiesiskajai kontrolei, kurā personām ir jānodrošina iespēja pārliecināties par to rīcības tiesiskumu. No pieteicējas vispārējiem paskaidrojumiem bez pierādījumiem par šādas kārtības pastāvēšanu un piemērošanu attiecībā uz būvprojektu Nr.1 nav izdarāms secinājums, ka veikta objekta pieņemšana ekspluatācijā. Turklāt jāņem vērā, ka pieteicēja elektronisko sakaru tīkla ierīkošanai un ekspluatācijai izmanto citām personām piederošu īpašumu, to apgrūtinot. Tādēļ jautājums par pieņemšanu ekspluatācijā arī tad, ja tas atstāts pieteicējas kompetencē, nav maznozīmīgs.

[8.4] Pieteicēja norāda, ka noteikumi Nr.501 nepiešķir departamentam tiesības prasīt informāciju par elektronisko sakaru tīkla pieņemšanu ekspluatācijā, bet saskaņā ar minēto noteikumu 92.1.apakšpunktu var pieprasīt tikai, lai publiskā elektronisko sakaru tīkla īpašnieks vai, ja tāda nav, tiesiskais valdītājs uzrāda attiecīgā elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas projektu vai būvprojektu, darba zīmējumu vai tehnisko shēmu, ja būvniecības ieceres dokumentācija nav pieejama būvniecības informācijas sistēmā.

Tiesa uzskata, ka pieteicējas minētā norma neierobežo iestādes tiesības pieprasīt nepieciešamo informāciju, kas tai saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu lēmumu. Tādas tiesības piešķir Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmā daļa. Noteikumu Nr.501 92.1.apakšpunktā paredzēto regulējumu nav pamata aplūkot tik šauri, kā to dara pieteicēja, proti, tas neierobežo iestādi vākt tai nepieciešamo informāciju, lai izvērtētu elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas tiesiskumu.

[8.5] Pieteicēja norāda, ka būvvalde, akceptējot būvprojektu Nr.1 radīja tiesisko paļāvību, ka šo elektronisko sakaru tīklu var ierīkot un pēc tam varēs pieņemt ekspluatācijā pasūtītāja noteiktajā kārtībā.

Nav pamata uzskatīt, ka izskatāmajā lietā pārkāpts tiesiskās paļāvības princips.

Tiesiskās paļāvības princips nozīmē, ka persona var paļauties uz to, ka tiesības un likumiskās intereses, kuras tā ir ieguvusi, tai vēlāk netiks atņemtas. Šī principa pamatā ir personas paļaušanās uz valsts tiesisku un konsekventu rīcību *(Satversmes tiesas 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā Nr.2011-08-01 10.punkts)*.

Tiesa lietā neatrod tādus iestādes izteikumus vai rīcību, no kuriem varētu secināt, ka elektronisku sakaru tīkla pieņemšana ekspluatācijā pēc tā ierīkošanas būtu nenozīmīga vai nevajadzīga. Tas, ka būvvalde akceptēja būvprojektu, nozīmē, ka tā saskaņoja būvniecības ieceri, bet tā neradīja tiesisko paļāvību attiecībā uz elektronisko sakaru tīkla izmantošanu bez pieņemšanas ekspluatācijā.

[8.6] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka pieteicēja ir tiesiski ar būvprojektu Nr.1 sākusi realizēt elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas ieceri, bet lietā nav pierādījumu, ka process tiesiski noslēdzies un uzsākta ierīkotā elektronisko sakaru tīkla ekspluatācija. Tāpēc tas nozīmē, ka pieteicējai pamatoti noteikti pārsūdzētajā lēmumā norādītie pienākumi attiecībā uz būvprojektu Nr.1.

[9] Ar pārsūdzēto lēmumu, kas pieņemts attiecībā uz būvprojektu Nr.2, būvprojektu Nr.4 un Būvprojektu Nr.5 nolemts noteikt pieteicējai pienākumu atjaunot strīdus nekustamā īpašuma iepriekšējo tiesisko stāvokli, demontējot pieteicējas īpašumā esošās patvaļīgi izbūvētās elektronisko sakaru gaisvadu līnijas, vai arī izstrādāt elektronisko sakaru kabeļu līniju būvniecības/ierīkošanas dokumentāciju atbilstoši elektronisko sakaru kabeļu līniju būvniecību/ierīkošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Pārbaudot lietā esošos pierādījumus par minētajiem būvprojektiem, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[10] Pieteicēja iesniegusi būvprojektu Nr.2, kas Rīgas pilsētas būvvaldē akceptēts 2004.gada 25.martā. Pieteicēja uzskata, ka minētā būvprojekta realizācijai nebija nepieciešams saņemt būvatļauju, savukārt departaments norāda, ka būvatļauju bija nepieciešams saņemt un tā nav tikusi saņemta.

No lietas materiāliem redzams, ka būvprojekts paredz elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnijas ierīkošanu strīdus nekustamajā īpašumā. Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka projekts paredz izveidot datu pārraides tīklu Rīgā, Ziepniekkalna dzīvojamā rajonā, ar galvas staciju (GS) /adrese S/. Tīkls paredz datu pārraides nodrošināšanu starp abonentiem un tīkla galvas staciju (centrālo serveri). Projektā norādīts, ka kabeļu montāža tiks veikta pa ēku tehniskajiem stāviem trošu iekarēs un starp ēkām trošu iekarēs *(lietas 2.sējuma 36. – 47.lapa)*.

[10.1] Noteikumu Nr.496 20.punkts noteica, ka pirms būvdarbu uzsākšanas pasūtītājs saņem būvatļauju atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu prasībām. Būvatļauja nav nepieciešama gadījumos, ja ievelk kabeli esošā kabeļu kanalizācijā vai gaisa vadu un piekārto kabeļu līnijas kabeli stiprina uz esošajiem balstiem *(spēkā no 2002.gada 9.novembra līdz 2006.gada 8.aprīlim)*.

No minētās tiesību normas izriet, ka būvprojekta Nr.2 realizācijai ir bijusi nepieciešama būvatļauja, jo tas neparedzēja elektronisko sakaru tīkla

ierīkošanu, izmantojot esošo kabeļu kanalizāciju vai esošos balstus. Lietā nav strīds, ka būvprojektā Nr.2 paredzēto būvdarbu veikšanai būvatļauja nebija izsniegta.

[10.2] Saskaņā ar noteikumu Nr.496 2.pielikuma "Telekomunikāciju tīklu ierīkošanas un būvniecības tehniskās normas" 70.punktu jaunu gaisa vadu un piekārto kabeļu līniju aizliegts stiprināt pie ēku kolektīvās uztveršanas sistēmas antenu mastiem, radiotranslāciju līniju mastiem un citiem mastiem bez to apsaimniekotāju rakstiskas piekrišanas *(spēkā no 2002.gada 9.novembra līdz 2006.gada 8.aprīlim)*.

Tātad, ja pieteicēja izmantotu esošus balstus, tai būtu nepieciešams saņemt to īpašnieka saskaņojumu.

No lietas materiāliem redzams, ka būvprojektu Nr.2 2004.gada 16.martā saskaņoja AS "Rīgas radiotranslācija" ar atzīmi, ka aizliegts izmantot radiotranslācijas jumta statnes un ievadus, kā arī starpstāvu kanālus *(lietas 2.sējuma 44.lapa)*. Lietā nav ziņu par, iespējams, izmantoto mastu piederību un saskaņojumu to izmantošanai. Līdz ar to nav pamata izdarīt secinājumu, ka elektronisko sakaru tīkls saskaņā ar būvprojektu Nr.2 ticis izbūvēts, izmantojot esošos mastus.

[10.3] Pieteicēja norāda, ka būvprojektā Nr.2 nav iekļauts būvvaldes spiedogs par būvatļaujas saņemšanas nepieciešamību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.112 "Vispārīgie būvnoteikumi" 105.punktu pēc būvprojekta akcepta saņemšanas pasūtītājs var iesniegt būvvaldē pieprasījumu būvatļaujas saņemšanai, savukārt saskaņā ar 116.punktu, lai saņemtu būvatļauju, pasūtītājs iesniedz būvvaldē būvatļaujas pieprasījumu un akceptētu būvprojektu *(spēkā no 1997.gada 1.aprīļa līdz 2014.gada 1.oktobrim)*.

Tātad pienākums saņemt būvatļauju būvprojektu izstrādes laikā izrietēja nevis no spiedoga esības būvprojekta dokumentācijā, bet gan no normatīvajiem aktiem. Tādējādi nav pamata pieteicējas norādītajam, ka spiedogs būvprojektā par būvatļaujas saņemšanas nepieciešamību ir būvatļaujas saņemšanas priekšnosacījums, un spiedoga neesība būvprojekta dokumentācijā nevarēja pieteicējai radīt tiesisko paļāvību, ka būvprojekta realizācijai nav nepieciešama būvatļauja.

[10.4] Pieteicēja atsaucas arī uz noteikumu Nr.496 31.punktu, kas noteica, ka kārtība, kādā telekomunikāciju būves pieņem ekspluatācijā, attiecas uz jaunizbūvētām, rekonstruētām un renovētām telekomunikāciju būvēm, būvkompleksiem vai būves kārtām neatkarīgi no to veida, piederības un īpašuma formas, izņemot būves, kurām nav nepieciešama būvatļauja *(spēkā no 2002.gada 9.novembra līdz 2006.gada 8.aprīlim)*.

Pieteicējas norādītajai normai attiecībā uz būvprojektu Nr.2 nav nozīmes, jo tas netika realizēts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un attiecīgi elektronisko sakaru tīkls nevarēja tikt pieņemts ekspluatācijā.

[10.5] Apkopojot minēto, secināms, ka būvniecība saskaņā ar būvprojektu Nr.2 nav veikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un ir pamatoti atzīta par patvaļīgu.

[11] Pieteicēja iesniegusi būvprojektu Nr.4, kas paredz elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnijas ierīkošanu no strīdus nekustamā īpašuma uz ēku /adrese B/ un uz ēku /adrese R/. Būvprojekts Nr.4 akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē 2007.gada 2.aprīlī un tajā izdarīta atzīme par būvatļaujas saņemšanu pirms būvniecības darbu uzsākšanas *(lietas 2.sējuma 48. – 58.lapa)*.

Pieteicēja norāda, ka būvatļaujas saņemšana nebija nepieciešama, jo būvprojekta risinājums būtiski nepazemināja būves konstrukciju, drošību vai nestspēju.

Noteikumu Nr.256 2.1.apakšpunkts noteica, ka elektronisko sakaru tīklu būvniecība ir elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras būvju būvniecība, veicot zemes darbus, kabeļu ieguldīšana tieši gruntī, kā arī statņu un iekārtu montāža uz esošām būvēm, ja tiek būtiski pazemināta būves projektā aprēķinātā konstrukciju drošība, nestspēja vai noturība. Savukārt noteikumu 2.3.apakšpunkts noteica, ka elektronisko sakaru tīklu ierīkošana ir elektronisko sakaru tīklu līniju un iekārtu montāža esošajās būvēs, starp tām, uz balstiem, stabiem, statnēm, kabeļu kanalizācijā, neveicot zemes darbus, kā arī elektronisko sakaru tīklu radioiekārtu un to antenu montāža stacionāros objektos, ja netiek būtiski pazemināta būves konstrukciju drošība, nestspēja vai noturība *(spēkā no 2006.gada 8.aprīļa līdz 2011.gada 17.martam)*.

Elektronisko sakaru tīklu būvniecības gadījumā saskaņā ar noteikumu Nr.256 31.punktu būvdarbus varēja uzsāk tikai pēc būvprojekta akceptēšanas un būvatļaujas saņemšanas, savukārt pēc būvdarbu pabeigšanas būvvalde lemj par elektronisko sakaru būves pieņemšanu ekspluatācijā atbilstoši noteikumu 5.nodaļā noteiktajai kārtībai, tostarp sastādot aktu par elektronisko sakaru būves pieņemšanu ekspluatācijā.

Savukārt elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas gadījumā noteikumu Nr.256 19., 20. un 38.punkts noteica, ka būvatļauja nav nepieciešama, šo tīklu ierīkošana veicama pēc tehniskā projekta saskaņošanas un šos tīklus ekspluatācijā pieņem saskaņā ar elektronisko sakaru tīklu pasūtītāja noteikto kārtību *(spēkā no 2006.gada 8.aprīļa līdz 2011.gada 17.martam)*.

Būvprojekts Nr.4 pēc būtības paredz izbūvēt kabeļa gaisvadu trasi, savienojot ēkas, un ēkās uzstādīt elektronisko sakaru tīkla iekārtas. No projekta risinājuma redzams, ka tiek ierīkoti jauni gaisvadu līniju stiprinājumi, ievadi un izvadi. Vērtējot minētajās tiesību normās noteikto kopsakarā ar izskatāmās lietas apstākļiem, secināms, ka konkrētajā gadījumā ir notikusi elektronisko sakaru tīklu līniju būvniecība, nevis ierīkošana esošajās būvēs. Tādējādi būvprojekta Nr.4 realizācija kvalificējama kā elektronisko sakaru tīklu būvniecība, nevis ierīkošana.

Akceptējot minēto projektu, būvvalde ir noteikusi, ka pirms būvniecības darbu uzsākšanas ir nepieciešams saņemt būvatļauju. Tas, vai būvvaldes prasība saņemt būvatļauju tika izvirzīta pamatoti – ja būvniecības ierosinātājs uzskatīja, ka veicamie darbi pēc sava rakstura nav elektronisko sakaru tīklu būvniecība, bet ierīkošana, tad tas varēja pret attiecīgo būvvaldes prasību iebilst.

Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka būvprojekta Nr.4 akceptēšanas brīdī noteikumu Nr.256 20.punkts uz izskatāmo gadījumu neparedzēja izņēmumu no gadījumiem, kad būvatļauja nav nepieciešama. Līdz ar to attiecībā uz būvprojektu Nr.4 pamatoti konstatēta patvaļīga būvniecība.

[12] Pieteicēja iesniegusi būvprojektu Nr.5, kurā ietvertas elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnijas no strīdus nekustamā īpašuma uz ēku /adrese R/ un ēku /adrese B/. Projektēšanas uzdevumā norādīts, ka projekts jāizstrādā, lai noteiktu aizsargjoslas esošajām radiotranslācijas līnijām, lai nodrošinātu iespēju aizsargjoslas iezīmēt nekustamā īpašuma vai lietojuma plānos. Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka radiotranslācijas tīkla masveida ierīkošana un būvniecība beidzās 1987.gadā vienlaicīgi ar dzīvojamo masīvu celtniecības pabeigšanu Rīgā, bet ekspluatācija joprojām turpinās. Abonentu skaits Rīgas pilsētā sastāda vairāk kā 47000, bet programmu klausītāju skaits pārsniedz 100000 (..). Akciju sabiedrības "Rīgas radiotranslācija" attīstības koncepcija paredz krasi tehniski uzlabot esošo radiotranslācijas tīklu, paaugstinot tā datu caurlaidību, lai tas atbilstu mūsdienu prasībām, un proti – izveidot un aizstāt esošo fragmentēto radiotranslācijas tīklu ar centralizētu, augsti caurlaidošu datu pārraides tīklu, kurš spētu nodrošināt īpašus telekomunikāciju pakalpojumus praktiski jebkurā Rīgas pilsētas vietā. Šīs attīstības koncepcijas realizācijai būs nepieciešama radiotranslācijas tīklu renovācija *(lietas I sējuma 212. – 228.lapa)*.

Arī pieteikumā pieteicēja norāda, ka būvprojekts Nr.5 izstrādāts ar mērķi fiksēt dabā pastāvošo elektronisko sakaru tīklu, kurš izbūvēts padomju laikā.

Tātad būvprojekts Nr.5 neparedz jauna elektronisko sakaru tīkla ierīkošanu, bet dabā pastāvoša elektronisko sakaru tīkla ietveršanu būvniecības dokumentācijā. Lietā nav strīda, ka attiecīgais elektronisko sakaru tīkls izbūvēts padomju laikā.

No lietas apstākļiem secināms, ka būvprojekts Nr.5 nav akceptēts būvvaldē un nav saņemts VAS "Elektronisko sakaru direkcija" saskaņojums, proti, projekts tika izstrādāts, bet tā saskaņošanas process netika pabeigts.

[12.1] Tiesu praksē atzīts, ka gadījumos, ja būvvaldes (vai arī cits būvniecības)

speciālists ir konstatējis un atzinis, vai ar lietas materiāliem ir pierādīts fakts, ka būve ir uzbūvēta (ir vai nav nodota ekspluatācijā) līdz 1995.gadam, nav samērīgi pieprasīt, lai pašreizējais būves valdītājs dokumentāli pierādītu vairāk nekā divdesmit gadus vecus notikumus, it sevišķi, ņemot vērā tās būtiskās izmaiņas, kas ir notikušas īpašuma tiesību jomā šī perioda ietvaros. 1995.gadā spēkā stājās jauns tiesiskais regulējums, kurā kā priekšnoteikums būvdarbu veikšanai bija paredzēta būvatļaujas saņemšana. 2014.gada 1.oktobrī spēkā stājās jaunais Būvniecības likums. Tas vien, ka ar normatīvo aktu spēkā stāšanos tika ieviestas izmaiņas, citastarp būvniecības uzsākšanai nepieciešamajos priekšnoteikumos, nenozīmē, ka atbilstoši iepriekš spēkā esošajam regulējumam saņemti būvniecību atļaujoši dokumenti turpmāk līdz ar jaunā regulējuma spēkā stāšanos kļūtu nederīgi. Ja persona bija iepriekš saņēmusi atļauju būvēt, tad persona bija ieguvusi no tās izrietošas tiesības. Tai nebija jāprasa jaunas atļaujas atbilstoši Būvniecības likumam vai Vispārīgajiem būvnoteikumiem, ko iepriekšējais regulējums neparedzēja *(sal. Senāta 2012.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA?349/2012 7.punktu, 2013.gada 20.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-268/2013 9.–10.punktu).* Tātad būvniecība vispārīgi nav uzskatāma par prettiesisku, ciktāl tā notikusi, pamatojoties uz iepriekš normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā saņemtu atļauju būvēt un rezultāts atbilst šai atļaujai. Proti, prasību izvirzīšana – dokumentāli pierādīt būves legalitāti ar visiem šobrīd tiesību normās norādītajiem būves tiesiskumu pamatojošiem dokumentiem – nebūtu samērīga. Pēc divdesmit un vairāk gadiem pastāv liela iespējamība, ka būvniecības dokumentācija nav saglabājusies vispār, vai saglabājusies nepilnā apmērā.

Attiecībā uz būvprojektu Nr.5 departaments nav pamatojis un norādījis apstākļus, kas liecinātu, ka tajā ietvertais elektronisko sakaru tīkls ir uzbūvēts neatbilstoši tiesību normām, kuras bija spēkā tā būvniecības laikā.

Departaments rakstveida paskaidrojumā tiesai par būvprojektu Nr.5 norāda, ka tā neakceptēšana automātiski nenozīmē to, ka norādītās PSRS laikos ierīkotās elektronisko sakaru kabeļlīnijas būtu ierīkotas vai izbūvētas prettiesiski. Tomēr projekta neakceptēšana nozīmē to, ka PSRS laikos ierīkotās elektronisko sakaru kabeļlīnijas neatbilst Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, kas ir būtiski, izšķirot jautājumu par to izbūves tiesiskuma atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo standartu un normatīvu prasībām, un ekspluatācijas pieļaujamību.

[12.2] Lēmums par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu attiecībā uz šā lēmuma adresātu ir nelabvēlīgs administratīvais akts. Iestādes pienākums ir iesniegt ticamus pierādījumus, kas pamato tās secinājumus par patvaļīgās būvniecības esību.

Tādēļ departamentam ir pienākums pierādīt, ka pieteicēja ir veikusi patvaļīgu būvniecību.

Departaments attiecībā uz būvprojektu Nr.5 nav pierādījis, ka pieteicēja pieļāvusi patvaļīgu būvniecību. Tādēļ pārsūdzētais lēmums šajā daļā nav pamatots un ir atceļams.

Departamenta norādītais, ka būvprojektā Nr.5 ietvertais elektronisko sakaru tīkls neatbilst spēkā esošo standartu un normatīvu prasībām, nav tiesisks pamats secināt, ka tā ierīkošana ir bijusi patvaļīga.

[13] Pieteicēja iesniegusi būvprojektu Nr.3. Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka tajā paredzētās elektronisko sakaru tīkla gaisvadu līnijas (kabeļtelevīzijas tīkls) ierīkošana neskar strīdus nekustamo īpašumu. Pieteicēja arī pieteikumā nav norādījusi argumentus, kas varētu liecināt par pretējo.

Departamenta secinājums izriet arī no projekta materiāliem *(lietas 1.sējuma 103.– 211.lapa).*

Tas nozīmē, ka būvprojekts Nr.3 nevar būt tiesiskais pamats elektronisko sakaru tīkla būvniecībai strīdus nekustamajā īpašumā un tiesai nav nepieciešams pārbaudīt, vai tas ticis pienācīgā kārtā saskaņots un realizēts.

[14] Pieteicēja norāda, ka sākotnējā lēmumā nepamatoti noteikts pienākums demontēt funkciju nepildošos gaisvadus.

No lietas materiāliem redzams, ka šāds pienākums noteikts, veicot sākotnējo elektronisko sakaru tīkla apsekošanu *(lietas 1.sējuma 95. – 98.lapa).* Pieteicēja 2023.gada 16.februāra iesniegumā sniegusi informāciju, ka ir izpildījusi noteikto pienākumu, proti, vai nu nodrošinājusi tīkla identifikācijas marķējumu izvietošanu vai demontējusi funkciju nepildošos gaisvadus *(lietas 1.sējuma 234.lapa).*

Pārsūdzētais lēmums un tajā noteiktie pienākumi nav pamatoti ar to, ka elektronisko sakaru tīkls nepildītu savu funkciju. Tāpēc šim apstāklim nav būtiskas nozīmes.

[15] Pieteicēja norāda, ka iestāde, pieprasot no pieteicējas būvprojektus un citus dokumentus, nav ņēmusi vērā, ka iestādes rīcībā pieprasītie dokumenti jau ir, jo būvvalde to ir akceptējusi un tai ir iesniegts viens būvprojekta eksemplārs.

Saskaņā ar noteikumu Nr.501 92.1.apakšpunktu būvvalde pieprasa, lai publiskā elektronisko sakaru tīkla īpašnieks vai, ja tāda nav, tiesiskais valdītājs uzrāda attiecīgā elektronisko sakaru tīkla ierīkošanas projektu vai būvprojektu, darba zīmējumu vai tehnisko shēmu, ja būvniecības ieceres dokumentācija nav pieejama būvniecības informācijas sistēmā.

Tātad tiesību normas piešķir departamentam tiesības pieprasīt no elektronisko sakaru komersanta dokumentus, kas saistīti ar elektronisko sakaru tīkla ierīkošanu vai būvniecību.

Vispārīgi tiesa piekrīt, ja departamenta rīcībā ir dokumenti par konkrēto būvniecības ieceri, nav lietderīga to atkārtota pieprasīšana. Vienlaikus tiesa nekonstatē procesuālu pārkāpumu tajā, ka departaments noteica pieteicējai pienākumu iesniegt tās rīcībā esošos pierādījumus, jo tieši elektronisko sakaru komersantam ir vislabāk zināmi apstākļi par elektronisko sakaru tīklu un tā būvniecību.

[16] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti piemēroti pašvaldības saistošie noteikumi, kas paredz, ka elektronisko sakaru tīklu izvieto pazemes kabeļu līnijās. Pieteicēja uzsver, ka izskatāmajā gadījumā tas nemaz nav iespējams.

Saskaņā ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar noteikumiem Nr.103, 227.punktu, atjaunojot, pārbūvējot vai ierīkojot jaunus elektriskos tīklus un elektronisko sakaru tīklus, tos izvieto pazemes kabeļu līnijās, izņemot 110kV un 330kV elektrolīniju pārbūvi, un situācijās, kad pazemes kabeļlīnijas nav iespējams izbūvēt esošo inženiertīklu izvietojuma dēļ.

Pārsūdzētajā lēmumā departaments norāda, ka gadījumos, kad elektronisko sakaru tīklu izvietošana pazemes kabeļlīnijās nav iespējama esošo inženiertīklu izvietojuma dēļ, elektronisko sakaru tīklus drīkst izvietot citādā veidā, tostarp arī gaisvadu kabeļlīnijās.

Pārsūdzētais lēmums nenosaka pieteicējai pienākumu pārcelt elektronisko sakaru tīklu pazemē, kur tam būtu jāatrodas atbilstoši pašreiz spēkā esošajiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, ja tā būvniecība uzsākta tiesiski.

[17] Pieteicēja norāda, ka departamenta mērķis panākt gaisvadu līniju demontāžu ir pretrunā ar patērētāju interesēm saņemt elektronisko sakaru pakalpojumus brīvas konkurences apstākļos.

Elektronisko sakaru tīkla būvniecībai ir jāatbilst normatīvo aktu prasībām, un pieteicējai, kā arī visiem elektronisko sakaru komersantam ir pienākums ievērot šīs prasības. Pieteicēja nevar aizbildināties ar citu personu tiesībām saņemt elektronisko sakaru pakalpojumus vai konkurences kropļošanu, lai attaisnotu būvniecības procesu reglamentējošo tiesību normu ignorēšanu.

[18] Pieteicēja norāda, ka nav taisnīgi un atbilstoši tiesību principiem, ka tiek pārvērtēta pirms vairāk nekā 20 gadiem veikta būvniecība, tādējādi

graujot tiesisko stabilitāti.

Patvaļīgās būvniecības konstatēšanai un tās seku novēršanai nav noilguma. Judikatūrā atzīts, ka situācijā, kurā būvniecība joprojām vērtējama kā patvaļīga, apstāklis, ka kopš tās veikšanas pagājuši vairāk nekā divdesmit gadi, neietekmē iespējas lemt par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu, jo prettiesiska rīcība (patvaļīgas būvniecības veikšana) nevar nodibināt tiesisko stabilitāti *(Senāta 2016.gada 22.novembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-40/2016 12.punkts un 2019.gada 21.novembra sprieduma lietā Nr.SKA1403/2019, ECLI:LV:AT:2019:1121.A42839709.10.S, 13.punkts).*

Līdz ar to, pat ja elektronisko sakaru tīkls uzbūvēts pirms vairāk kā 20 gadiem, tas nav šķērslis lemt par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu, un tiesiskās paļāvības princips nav pārkāpts. Normatīvajos aktos noteiktā kārtība, kādā īstenojams būvniecības process, ir jāievēro, un prettiesiska tā īstenošana nerada personai aizsargājamu tiesisko paļāvību.

[19] Pieteicēja norāda, ka patvaļīgas būvniecības seku novēršanai noteiktais termiņš ir pārāk īss un nav zināms, kurus kabeļus nepieciešams demontēt.

Saskaņā ar noteikumu Nr.501 92.4.apakšpunktu būvvalde uzliek elektronisko sakaru tīkla īpašniekam pienākumu noteiktā termiņā, kas nav īsāks par 30 dienām, novērst elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu un būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus.

Pārsūdzētajā lēmumā departaments noteicis viena mēneša termiņu patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanai. Tātad departaments ir ievērojis normatīvajos aktos noteikto termiņu. Pieteicēja nav precizējusi, kādēļ pienākums noteiktajā termiņā nebūtu reāli izpildāms, līdz ar to nav pamata šo pienākumu uzskatīt par neizpildāmu.

Kā jau spriedumā minēts, pieteicēja strīdus nekustamajā īpašumā ir marķējusi tai piederošo elektronisko sakaru tīklu. Tāpat arī pieteicēja lietā ir iesniegusi būvprojektus, atbilstoši kuriem elektronisko sakaru tīkls uzbūvēts. Tas nozīmē, ka pieteicēja ir identificējusi tai piederošo elektronisko sakaru tīklu. Attiecīgi arī pieteicējai ir iespējams pārbaudīt dabā, uz kuriem elektronisko sakaru tīkla elementiem attiecas pārsūdzētais lēmums. Ar šo argumentu pieteicēja faktiski iebilst uzliktajam pienākumam, jo tam nepiekrīt pēc būtības, nevis tādēļ, ka tas reāli nebūtu izpildāms.

[20] Saskaņā ar Būvniecības likuma 18.panta piekto daļu, ja būvinspektors saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 1.punktu konstatē patvaļīgu būvniecību, viņš aptur būvdarbus un sagatavo atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem: 1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti vai būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas par projektēšanas nosacījumu izpildi — neatkarīgi no apstākļiem, kādēļ attiecīgā darbība nav tikusi veikta; 2) par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes, bet gadījumos, kad patvaļīgas būvniecības rezultātā nodarīts kaitējums videi, — arī pēc tā novēršanas vides un dabas aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja lēmums par atļauju veikt būvniecību būvvaldes noteiktajā termiņā netiek izpildīts, būvvalde var lemt par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

Tātad departaments ir lēmis par pieteicējai labvēlīgāko risinājumu, dodot iespēju sakārtot nepieciešamo būvniecības dokumentāciju un tādējādi padarīt elektronisko sakaru tīklu par tiesisku vai arī demontēt patvaļīgi uzbūvēto elektronisko sakaru tīklu. Šāds lēmums ir tiešā veidā vērsts uz to, lai pašvaldības administratīvajā teritorijā izbūvētie objekti atbilstu būvniecību reglamentējošo tiesību normu prasībām *(Senāta 2019.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-262/2019, ECLI:LV:AT:2019:0426.A420139316.2.S, 8.punkts).*

Pārsūdzētais lēmums attiecībā uz patvaļīgo būvniecību paredz pieteicējai labvēlīgāko iespējamo tiesisko risinājumu, proti, pieteicēja var izvēlēties, vai izstrādāt un saskaņot būvniecības dokumentāciju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vai arī demontēt attiecīgo elektronisko sakaru tīklu.

[21] Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka pieteikums apmierināms daļā, proti, pārsūdzētais lēmums atceļams attiecībā uz elektronisko sakaru tīklu, kas ietverts būvprojektā Nr.5, bet pārējā daļā pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots.

[22] Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* apmērā par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā. Ņemot vērā, ka pieteikums daļā apmierināms, no atbildētājas Rīgas valstspilsētas pašvaldības par labu pieteicējai piespriežama samaksātā valsts nodeva 30 *euro* apmērā.

Valsts nodeva atlīdzināma Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13. un 14.punktā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar minēto noteikumu 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Ņemot vērā minēto, valsts nodeva 30 *euro* apmērā atlīdzināma no departamenta budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu un 289.–291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt daļā SIA "Baltcom" pieteikumu (reģ.Nr.9186) par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2023.gada 12.septembra lēmuma Nr.DA-23-23607-nd atcelšanu daļā.

Atcelt Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2023.gada 12.septembra lēmumu Nr.DA-23-23607-nd daļā, ar kuru konstatēta patvaļīga būvniecība un noteikts pienākums novērst patvaļīgās būvniecības radītās sekas attiecībā uz elektronisko sakaru tīklu, kas ietverts SIA "Rīgas Radiotranslācija" 2007.gada tehniskajā projektā Nr.07?0901/2006 "Rīgas radiotranslācijas tīkls Bauskas – Ziepniekkalns".

Piespriest no Rīgas valstspilsētas pašvaldības par labu SIA "Baltcom" samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Māris Markovs

Tiesnesis